

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Quid de doctrina huius Authoria sentiendum sit. c. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

Quia in ea Pontifex prohibet libros, quoque
a predecessibus suis vetiti fuerunt. De eadem
doctrina Raymundi Lullij ita scribit Gerson Al-
phabero 16. littera D. Sic nuper actum est Parisiis per
facultatem Theologiae aduersus illos, qui doctrinam
quandam Raymundi Lullij conabantur inducere, quae licet
sit in multis altissima, & verissima, quia tamen in alijs
discrepat a modo loquendi Doctorum sacrorum, & a regu-
lae doctrinalis sua traditionis, & visitata in scholis, ipsa
edito publico repudiata, prohibitaque est. Et Alpha-
beth. 19. littera K. dicit editum fuisse tem-
pore librum contra doctrinam Raymundi Lullij.

Ceterum magna de hac re excitata fuit con-
troversia apud illusterrimos Cardinales inquisi-
tores Anno 1590. sub Pontificatu Sixti quinti,
dum ego adhuc Romae essem, multis ex Catalo-
nia Regno contendentibus bullam Gregorij 11.
qua damnantur Raymundi errores, positam à
Nicolao Aymerico in suo directorio inquisito-
rum, ab eodem fuisse confictam. Proferebant
enim sententiam contra Aymericum prolatam
à Reuerendissimo domino Bernardo Episcopo
Castelli commissario, auctoritate apostolica con-
tra Aymericum deputato, cuius transumptum
authenticum ego postea habui in Hispania à Ioan-
ne Herrera Philippi Regis secundi architecto, ac in
Mathematicis litteris viro insigni, in quo dam-
natur Aymericus, quod bullam illam confixerit;
atque illa de falsitate suspecta declaratur: nam
conflagrante ipsius Raymundi coram Alamano
Cardinali sancti Eusebii, & Legato sedis Aposto-
licae in regno Arragoniae petierunt, vt prædi-
ctam bullam, tanquam falsam, & facta per Ay-
mericum irrita declararet. Legatus autem cau-
sam commisit prædicto Episcopo, quinimo
scripsit, & iussit Registratoribus Apostolicis, vt
Avinione, vbi tunc Pontifex commorabatur, in
registo prædicti Pontificis eam bullam perqui-
rere: cumque inueniri non posset, singuli Regi-
stratores eius rei fidem fecerunt: quibus cogni-
tis prædictus Bernardus sententiam quam dixi-
mus, tulit: quae omnia habentur in libello quo-
dam excuso de hac re, in quo etiam excusantur
multi articuli, qui Raymundo tribuuntur, aut ex
eius doctrina damnantur. Nostro etiam tem-
pore sub Pontificatu Gregorij 13. hæc bulla tum Ro-
mae, tum Avinione quaesita est diligenter, & nun-
quam potuit inueniri. In defensionem etiam eius-
dem Raymundi multa alia scripta ex eodem regno
allata sunt, inter reliqua vero erat libellus manu-
scriptus, qui singulis erroribus ab Aymerico no-
tis suo ordine respondebat, ostendens quosdam
in nullo illius libro haberi, alios vero ex doctrina
ipsius male intellecta fuisse decerptos.

Allegabant enim nonnulli, vt Raymundi li-
bros defendere, inter priuata acta Concilij
Tridentini haberi tractatum de hac re, in quo
Doctor Villeria Barcinonensis ipsum defendit, ne
in catalogum librorum prohibitorum referretur.
Nunc demum Ludouicus de Paramo contra hæ-
reticam prauitatem in Regno Siciliae Apostolicus
Inquisitor, & sacrorum canonum Doctor egre-
gius in secundo tomo suorum operum quaestione
de combustione librorum titulo de Raymundi
Lullij doctrina multa alia diligentissime conqui-
sit in lucem edet, quibus non obscure ostendet,
Raymundi Lullij opera non esse prohibita, at-
que prædictum Aymericum à Maiori inquisitore
Vazquez in 1. partem Tom. II.

sio Bernardo, de falsitate & surreptione fuisse
damnatum, vt constat ex processu nuper Matrici
oblato in Senatu regni Arragoniae. Proferet etiā
varias doctrinae Raymundi approbationes, & in-
ter eas, aliquas facultatis Theologiae Parisiensis,
quae omnia breuitati confidens praetermitto. Ad-
huc vero sub iudice lis est.

Mhi sane aliqua huius doctoris propositiones
duriores videntur, & has Trinitatis demonstra-
tiones nullius roboris esse censeo. Semper enim
assumit author propositiones, quae ipsi evidentes
esse, mhi tamen nec probabilitatis aliquam spe-
ciem habere videntur: quod si aliquando assu-
mit propositiones, quas fide Catholica credimus,
aut quas secundum fidem concedere necesse est;
non reddit illas evidentes, nec magis notas. Eius
vero discipuli id semper nobis obijciunt, quod
eorum principia nondum penetremus, & hæc
dicunt esse causam, ob quam nobis demonstra-
tiones non videantur. Sed valde mirandum est,
nunquam ipsos vi sola rationum perspicuas no-
bis eas reddere, & ad prima principia quae sola
terminorum explicatione statim animo hærent,
reducere potuisse, quod mhi argumento est, ipsas
in se demonstrationes non esse, sed huic doctrinae
nimium additis adeo placent, vt videre eas sibi
videantur.

Porro ea quae hic author dicit de fidei huius
mysterij, quam habita semel demonstratione
ipse putat in nobis circa illud mysterium amplius
non manere, durum etiam existimo: sic enim
tollitur omne meritum fidei in hac vita circa præ-
cipua nostrae fidei mysteria. Respondet ipse nos
non fuisse creatos ad nostrum meritum, sed ad
laudandum Deum, quem finem nihilominus
consequimur, etiam si tollatur meritum fidei. Ad-
dit vero hoc etiam meritum manere, quia ma-
net fides in animi preparatione. Ego tamen ab
hoc authore quærerem, si harum mysteriorum
demonstratio haberi potest, nunquid eam ipse
potius, quam Paulus assecutus est: ad qui Paulus
passim proficitur, se ambulare per fidem, non
per speciem: cur ergo Lullius sine fide puta-
bat se ambulare? Facilius ipse respondere posset,
manere cum hoc genere demonstrationum as-
sensum fidei, quia quamuis generaret aliquam
evidentiam, illa esset adeo exilis, & per alie-
nas species vt simul cum ea assensus fidei esse
posset, vt secunda secundae quaestione. 1. articulo
5. probabitur. Neque enim quævis eviden-
tia pugnat cum assensu fidei, vt falso putauit
Scotus in 3. distinct. 24. quaest. 1. §. Contra hæc,
probans contra Henricum, non manere fidem in
eo, qui eundem rationem huius mysterij fue-
rit assecutus: sed multo melius fatetur Henri-
cus & Gerson locis citatis, cum euidetia illa ra-
tionum manere possit fidem. Quomodo autem id
fieri possit nō explicat Gerson. Henricus vero ita
defendit: quia putat, eos duos assensus, eviden-
tem scilicet, & fidei, non esse contrarios: quia
assensus demonstrationis est quo ad quaestionem,
An est: assensus vero fidei quo ad quaestionem,
Quid est: habita enim euidetia de Trinitate, sicut
modo habemus de unitate Dei, cum illa non ac-
tingat ipsum, quod quid erat Dei, adhuc manet
obscuritas circa illud; ac proinde fides quoque il-
lius manere potest.

Fallitur tamen hic author; quia fides myste-
riorum

De Lullij
doctrina in
ci. m.

N. n. pugnat
cum fide
qualibet ob-
iecti euiden-
tia.

riorum solum esse potest circa questionem, *An est*, fides enim est aut assensu cogitare, ut ait Augustinus libro primo de prædestinatione Sanctorum ca. 2. assensus autem mysteriorum, in via solum est circa questionem, *An est*, non circa ipsum quod quid est, cuius nullam adhuc notitiam habemus: nomina enim Dei ostendunt nobis in via ipsum, *An est*: non ipsum, *Quid est*, ut disp. 57. c. 2. notauimus. Cæterum Spiritum Dei in multis Raymundum habuisse, indicant scripta eius de Philosophia amoris, de amico, & amato, & magnarum contemplationum, aliaque multa: potuit tamen in aliquibus non ex Dei Spiritu, sed ex proprio cerebro aliqua depromere, quæ licet Catholica essent, & vera, durius tamen, quam par erat, ab eo dicerentur, & explicarentur.

DISPUTATIO CXXXIV.

An Deireuelatione communicari possit viatori notitia quiditativa huius mysterij.

Status questionis. cap. 1.

Quid sentiant Scotus, & Nominales. cap. 2.

Vera sententia Durandis & Capreoli. cap. 3.

CAPUT I.

Status questionis.

CONTRouersia præcens non est, an homini possit communicari notitia quiditativa, & propria Dei; sed an manenti in statu viatoris hæc possit communicari: viatoris autem nomine intelligimus, non hominem in carne mortali, sed nondum videntem Deum ea clara, & intuitiva notitia, qua creatura rationalis beata constituitur. Itaque difficultas est, an media aliqua visio possit intellectui creato communicari, quæ nec sit clara & intuitiva, ut animam beæ, nec sit per alias species, sicut illa, quam habemus ex creaturis deductam, sed quiditativa quidem, & propria ipsius, nondum preueniens ad rationem intuitiuam, quæ ob id abstractiuam dicamus. Dicitur enim quædam notitia abstractiua, etiam si propria, & quiditativa sit; quædam autem intuitiua, ut explicat Gabriel in prima questione prologi art. secundo notatione 2. abstractiua quidem, quæ abstrahit rem ab esse, & existentia: sicut cum aliquis cognoscit rosam non existentem propria specie & conceptu. Cum enim hæc cognitio non terminetur ad rem existentem, sed ad eam secundum se, dicitur ab Scholasticis notitia abstractiua. Illa vero quæ non solum est propria rei, sed fertur in illam ut existentem, dicitur intuitiua. Alio modo Scotus definiuit utramque in secundo distinctione 3. questione 9. quæ incipit: *Secundo quero*. §. *Ad questionem igitur*, inquit enim, notitiam abstractiuam illam esse, quæ non tantum fertur in rem abstractiuam ab esse, sed etiam à præsentia: itaque licet intellectus proprio conceptu intelligat rem, etiam ut existentem, si tamen non feratur in illam, ut præsentem, non dicitur illam intueri. Sicut astrologus, qui cognoscit euidenter eclipsim in alio hemisphærio, dicitur habere solum abstractiuam notitiam: contra vero, qui non solum cognoscit rem existentem, sed etiam præsentem, dicitur intuitiuam illius habere notitiam. Mihi tamen, quamuis hæc controuersia de voce videatur, magis probatur sententia Gabrielis, ut intuitiua notitia dicatur

Quæ sit abstractiua notitia Dei, quæ intuitiua.

ea, quæ fertur in rem cum sua existentia in propria differentia temporis: & ita scientiam futurorum, cum habetur per propriam speciem, esse appellandam intuitiuam: quia fertur proprio conceptu in rem cum propria existentia pro sua differentia temporis: hoc enim postulat cognitio intuitiua, ut feratur in res existentes, prout ipse sunt aut futuræ sunt: non autem alio modo.

Hæc nunc dixisse sufficiat, ut sententias Doctorum intelligamus: nam capit. 3. nostram explicantes, propriam differentiam intuitiuam, & abstractiuam notitiæ subiiciemus.

CAPUT II.

Quid sentiant Scotus & Nominales.

SCOTUS loco allegato & in 4. dicitur 49. quæst. 11. in ea est sententia, ut affirmet, non solum homini viatori peculiari lumine illustrato posse Deo concedi notitiam Trinitatis euidentem, & propriam abstractiuam, quæ ad intuitiuam non pertingat, verum etiam Angelum virtute propria ea habere potuisse per speciem à Deo infusam, quam quodammodo super naturalem, quodammodo naturalem appellat; naturalem quidem quia est ad eliciendum actum ordinis naturalis; supernaturalem vero, quia est à Deo libere infusa, & non necessario, nec ab obiecto naturali derivata. Ita explicat in ea quæst. §. *Ad rationem primam opinionem* ad quartum argumentum, & in §. *Ad questionem*, consentit Maior in secundum d. 3. q. 5. conc. 5. & q. 3. prologi, idem affirmat Balth. q. 1. prologi art. 2. §. *sed quicquid*. & §. *explicatio*. Petrus Alliatus in primum qu. 1. prologi art. 3. & 4. sed hi quatuor solum asserunt, huiusmodi notitiam, quam dicunt posse communicari, esse solum supernaturalem: addit vero Gabr. veritatem Theologicarum contingentiam, ut mysterij incarnationis, dari non posse in hac vita euidentem illam notitiam: bene tamen earum veritatum quæ necessariæ sunt, ut mysterij Trinitatis & eorum, quæ ipsum consequuntur.

Primum igitur, nempe dari posse notitiam illam abstractiuam mysterij Trinitatis probatur: quia abstractiua notitia prior est suapte natura, quam intuitiua: prius autem potest esse sine posteriori. Deinde, Deus potest quacumque notitiam intuitiuam conferuare in absentia obiecti: ergo potest efficere, ut quæ erat intuitiua, sit abstractiua, sicut ex definitione utriusque colligitur. Hanc vero notitiam posse esse naturalem, per speciem naturalem, eo modo, quem diximus, non probat Scotus, sed solum id asserit: nec ideo qua ratione probari possit. Alterum, quod addit Gabriel, sic ipse probat: quia notitia abstractiua veritatum Theologicarum necessarium non supponit notitiam intuitiuam ipsius Dei, sed solum notitiam creaturarum, hanc autem habere potest homo: ergo & notitia abstractiua ipsius Dei ei communicari potest. At vero notitia abstractiua veritatum Theologicarum necessarium non supponit notitiam intuitiuam ipsius Dei, sed solum notitiam creaturarum, hanc autem habere potest homo, ergo & notitia abstractiua ipsius Dei ei communicari potest. At vero notitia abstractiua veritatum Theologicarum contingentium supponit intuitiuam ipsius Dei, ergo illæ hac non potest abstractiua illa communicari, ut